

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આશારફી સિંહ

વિરુદ્ધ

કપિલદેવ રાય (મૃત) અને અન્ય

સપ્ટેમ્બર ૧૯, ૨૦૦૬

[ડો. એ. આર. લક્ષ્મણન અને એ. કે. માથુર, ન્યાયમુર્તીશ્રી]

જમીન કાયદાઓ:

બિહાર હોલિંગ્સનું એકત્રીકરણ અને વિભાજન નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ – કલમ ૨ (૯), અધિસૂચના પછી ખરીદવામાં આવેલી ૫-જમીન અને એકત્રીકરણની કાર્યવાહી પૂર્ણ થવા પર-ખરીદનારનો કેસ કે અધિસૂચના દ્વારા જમીન પટના પ્રાદેશિક વિકાસ સત્તામંડળના અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે, આમ ૧૯૫૬નો અધિનિયમ લાગુ પડતો નથી-સમભાગ: ૧૯૫૬ કાયદો લાગુ પડે છે કારણ કે જમીનની વ્યાખ્યા ભારપૂર્વક અને ખૂબ જ વ્યાપક છે-- જમીનના

હસ્તાંતરણ માટે આપવામાં આવેલ કાર્ય એકીકરણ યોજના હેઠળ અધિકારો અને જવાબદારીઓને આધીન છે.

અપીલકર્તાનો કેસ હતો કે તેમણે ૧૯૮૩ માં અમુક જમીન ખરીદી હતી, જે ૧૯૭૮ના જાહેરનામા દ્વારા ખરીદી પહેલા, પટણા પ્રાદેશિક વિકાસ સત્તામંડળના અધિકારક્ષેત્રમાં આવી હતી, અને તેથી તે જમીન બિહાર જમીનધારણ સુધારણા અને વિભાજન નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ હેઠળ આવતી ન હતી. હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેંચ બંનેએ આ કેસ નામંજૂર કર્યો. તેથી, આ વર્તમાન અપીલ.

અપીલને બરતરફ કરતાં, કોર્ટે ઠરાવ્યું કે:

૧.૧.બિહાર જમીનધારણ સુધારણા અને વિભાજન નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની કલમ ૨(૯) ભારપૂર્વક અને ખૂબ વ્યાપક ભાષામાં લખાયેલી છે. તે "જમીન" ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જેનો અર્થ કૃષિ જમીનો થાય છે અને તેમાં બાગાયતી જમીન, ખરાઉ જમીન, વાંસના ઝુંડવાળી જમીન, ગોચર જમીન, ખેતીલાયક બિનઉપયોગી જમીન, રહેઠાણો, તળાવો, કુવાઓ અને પાણીની નહેરોનો સમાવેશ થાય છે. અધિનિયમની કલમ ૫ ખૂબ સ્પષ્ટ છે. તે વિસ્તારના સંબંધમાં જમીનધારણ સુધારણા યોજના હેઠળની શરતો સાથે જોડાયેલા હકો અને જવાબદારીઓને આધીન ટ્રાન્સફર અથવા વિભાજન થશે. આ તાત્કાલિક કેસમાં, જાહેરનામા પછી અને જમીનધારણ સુધારણાની કાર્યવાહી ૧૦.૧.૧૯૭૫ અને ૨૦.૨.૧૯૭૫ ના રોજ પૂર્ણ થયા પછી

અપીલકર્તાની તરફેણમાં વેચાણ કરવામાં આવ્યું હતું. આમ, હાઈકોર્ટના સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને માન્ય રાખતા હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેચ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમમાં કોઈ કાનૂની નબળાઈ નથી કે જમીનધારણ સુધારણા અધિનિયમ લાગુ પડે છે.[૩૯૧- ઈ-જી; ૩૯૨-ડી-ઈ]

મિર્ઝા સુલેમાન બેગ અને અન્ય વિરુદ્ધ હરિહર મહતો અને અન્ય,
[૧૯૮૫] ૩૩ બિહાર લો જર્નલ રિપોર્ટ્સ ૫૮૫, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

દિવાની અપીલ અધિકારક્ષેત્ર:

૧૯૯૯ની દિવાની અપીલ નંબર ૧૩૬૪.

એલ. પી. એ. નં. ૮૨૧/૧૯૯૮ માં પટણા ખાતેની ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ૩૦.૧૧.૧૯૯૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા માટે અબિલેશ કુમાર પાંડે અને સુધાંશુ સરન.

પ્રતિવાદીઓ માટે લક્ષ્મી રમણ સિંહ.

ન્યાયાલયનો ચુકાદો ન્યાયાધીશ ડો. એ.આર. લક્ષ્મણન દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. બંને પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલશ્રીઓની સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.

અપીલકર્તાના વકીલશ્રી હાઈકોર્ટ સમક્ષ માત્ર એક જ દલીલ રજૂ કરી હતી કે આ જમીન બિહાર કોન્સોલિડેશન ઓફ હોલિંડ્ગ્સ એન્ડ પ્રિવેન્શન ઓફ ફ્રેગમેન્ટેશન

એક્ટ, ૧૯૫૬ (ટૂંકમાં 'ધ એક્ટ') ની જોગવાઈઓમાં આવતી નથી કારણ કે અપીલકર્તાએ રજિસ્ટર્ડ સેલ ડીડ તા.૧૨.૦૧.૧૯૮૩ દ્વારા આ જમીન ખરીદી હતી.અને સૂચના દ્વારા.તા.૦૯.૦૧.૧૯૭૮, જે ગામમાં જમીન આવેલી છે તે ગામ પટના પ્રાદેશિક વિકાસ સત્તામંડળના અધિકારક્ષેત્રમાં આવે છે અને તેથી બિહાર કોન્સોલિડેશન ઓફ હોલિંડગ્સ એન્ડ પ્રિવેન્શન ઓફ ફ્રેગમેન્ટેશન એક્ટ, ૧૯૫૬ લાગુ પડતો નથી. આ દલીલ અમારા સમક્ષ અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલશ્રી દ્વારા પુનરાવર્તિત કરવામાં આવી હતી. અમારા મતે આ દલીલને કોઈ બળ નથી. બિહાર કોન્સોલિડેશન ઓફ હોલિંડગ્સ એન્ડ પ્રિવેન્શન ઓફ ફ્રેગમેન્ટેશન એક્ટ, ૧૯૫૬ની કલમ ૨ (૯) "જમીન" ને વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જેનો અર્થ થાય છે કૃષિ જમીન અને તેમાં બાગાયતી જમીન, ખરૌર જમીન, વાંસના ઝુંડવાળી જમીન, ગોચર જમીન, ખેતીલાયક કચરો જમીન, ઘરની જમીન, તળાવો, ફૂવાઓ અને પાણીની ચેનલો સામેલ છે. કાયદાની કલમ ૨ (૯) માં "જમીન" ની વ્યાખ્યાને પટના ઉચ્ચ ન્યાયાલય મિરઝા સુલેમાન બેગ અને અન્ય વિરુદ્ધ હરિહર મહતો અને અન્યમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવી હતી., (૧૯૮૫) ૩૩ બિહાર લો જર્નલ રિપોર્ટ્સ ૫૮૫ માં અહેવાલ આપ્યો હતો. બેન્ચનો એવો પણ મત હતો કે જમીનને સખત રીતે કૃષિ જમીન તરીકે મર્યાદિત રાખવી, હકીકતમાં, તે બાબતો અને વસ્તુઓ સુધી વિસ્તરે છે, જેને સખત રીતે 'કૃષિ જમીન' તરીકે લેબલ કરી શકાતી નથી-ઉદાહરણ તરીકે, 'ઘર' નો સમાવેશ થાય છે, અને, પોતે જ, ઘર ખેતીની જમીન નથી. અમારા મતે, કાયદાની કલમ ૨ (૯) ભાર્યુક્ત છે અને તે ખૂબ જ વ્યાપક ભાષામાં પણ જોડાયેલી છે.

આમ હોવાથી, અમારો અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પુષ્ટિ કરતા ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશમાં કોઈ કાનૂની નબળાઈ નથી.

તાત્કાલિક કિસ્સામાં, ૨૬.૧૧.૧૯૭૦ થી સૂચના જારી કરવામાં આવી હતી. કાયદાની કલમ ૫ જમીનને મંજૂરી વિના સ્થાનાંતરિત ન કરવા સાથે સંબંધિત છે. આ વિભાગ નીચે પ્રમાણે વાંચે છે:—

“૫. મંજૂરી વિના જમીનનું હસ્તાંતરણ નહીં કરવામાં આવે.—કલમ ૩ હેઠળ જાહેરનામાના પ્રકાશનની તારીખથી શરૂ થતાં સમયગાળા દરમિયાન, જ્યારે કોઈ પણ સૂચિત વિસ્તારમાં એકત્રીકરણની યોજના અમલમાં આવે છે, ત્યારે વ્યક્તિગત રીતે એકત્રીકરણ અધિકારીની અગાઉની મંજૂરી સિવાય આવા વિસ્તારમાં કોઈપણ જમીનનું હસ્તાંતરણ અથવા વિભાજન કરશે અને જો મંજૂરી આપવામાં આવે તો, સ્થાનાંતરણ અથવા વિભાજન, જે પણ હોય તે, આવા વિસ્તારના સંદર્ભમાં એકત્રીકરણની યોજના હેઠળની મુદત સાથે જોડાયેલા અધિકારો અને જવાબદારીઓને આધિન રહેશે.

વિભાગ ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે. ટ્રાન્સફર અથવા પાર્ટીશન, જેમ કે કેસ હોઈ શકે છે, આવા વિસ્તારના સંદર્ભમાં એકીકરણની યોજના હેઠળ મુદત સાથે જોડાયેલા

અધિકારો અને જવાબદારીઓને આધિન રહેશે. તાત્કાલિક કિસ્સામાં, વેચાણ ૧૨.૦૧.૧૯૮૩ પર અપીલકર્તાની તરફેણમાં કરવામાં આવ્યું હતું જે સૂચના પછી છે. એ નોંધવું પણ યોગ્ય છે કે એકીકરણની કાર્યવાહી ૧૦.૧.૧૯૭૫ અને ૨૦.૨.૧૯૭૫ પર સમાપ્ત થઈ ગઈ હતી. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે પણ તેમની સમક્ષ મૂકવામાં આવેલી સમગ્ર બાબતને વિસ્તૃત રીતે ધ્યાનમાં લીધી છે અને યોગ્ય નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છે જેને ડિવિઝન બેન્ચે યોગ્ય રીતે સમર્થન આપ્યું હતું.તેથી, અમને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પસાર કરેલા આદેશમાં દખલ કરવાનું કોઈ કારણ દેખાતું નથી. તે મુજબ અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ આપવામાં આવશે નહીં.

અપીલ બરતરફ.

વિષય: બિહાર જમીનધારણ સુધારણા અને વિભાજન નિવારણ અધિનિયમ,
૧૯૫૬ લાગુ પડવા બાબત

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all

practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.